

Opis predmetov za program Kulturne študije

1. letnik		
Zap. št.	Predmet	Vsebina
1	Kulturološko raziskovanje II	Epistemološke in metodološke osnove kulturologije. Lingvistični obrat, kulturni obrat, vizualni obrat. Sodobne teorije in metodologije interpretativnega družboslovnega raziskovanja. Opazovanje brez in z udeležbo. Intervju. Fokusne skupine. Biografska metoda. Narativne metode. Analize tekstov in diskurzov (kritična analiza diskurza). Semiologija. Vizualne metode. Participatorno akcijsko raziskovanje. Na drami temelječe metode (<i>drama-based methods</i>). Spletne in virtualne metode. Celovito oblikovanje in izvedba raziskovalnega načrta: raziskovalno vprašanje, konceptualni model, operacionalizacija, izbira metode, izvedba raziskave, analiza rezultatov, oblikovanje in predstavljanje raziskovalnih poročil. Etika in raziskovanje.
2	Teorije kulture	Spoznavanje nekaterih najrelevantnejših teoretskih okvirov, preko katerih se danes raziskovalci spoprijemajo s fenomenom kulture. Predmet je v tem smislu zastavljen kot transdisciplinarno, teoretsko odprto področje, v katerem se skuša poglobiti spoznavne in analitske sposobnosti študentov pri razumevanju kulture v njenih mnogoterih pojavnostih, pri čemer so izpostavljeni tudi iz abstraktnejših teoretskih sistemov izpeljani nastavki oziroma operacionalizirani koncepti, ki študentom v povezavi z njihovim raziskovalnim delom ponujajo uporabna izhodišča za oblikovanje konkretnih raziskovalnih problemov. Teme: teorija ideologije, blagovnega fetišizma, kulturne industrije, strukturalizem, semiologija, poststrukturalizem, teoretska psihoanaliza, transhumanizem, koncepti analize diskurza, britanske kulturne študije s koncepti branja tekstov stereotipov, krogotoka kulture, politike identitet, reprezentacije in hibridnosti.

2. Letnik		
Zap. št.	Predmet	Vsebina
1	Praktikum	Predmet Praktikum je namenjen izobraževanju študentov na področju delovanja v širši sferi kulture, sestavljen pa je iz dela v učilnici, individualnega študija, predvsem pa strokovnih obiskov izbranih kulturnih institucij, s katerimi ima

		Oddelek sklenjen dogovor. Študentje bodo tako opravili bodisi raziskovalno bodisi delovno praktično usposabljanje v izbrani kulturni instituciji.
2	Magistrsko delo	Predmet sestoji iz seminarskega dela in individualnega dela s študenti. Namenjen je pomoči in svetovanju v vseh fazah pisanja magistrskega dela: od izbire teme, opredelitve problemov, postavljanja hipotez, operacionalizacije ključnih pojmov, metod zbiranja podatkov, izvedbe raziskave, analize zbranih podatkov, interpretacije izsledkov do končnega urejanja besedila.

Izbirni predmeti		
Zap. št.	Predmet	Vsebina
1	Retro in kulture spominjanja	Predmet bo sestavljen iz treh delov. V prvem delu bodo predstavljene in kritično obravnavane različne definicije, teorije in metodološki pristopi k preučevanju fenomenov kolektivnega spomina, retra, vintage kultur in nostalgije. V drugem delu bodo vsi ti podrobneje obravnavani in postavljeni v zgodovinsko in primerjalo perspektivo. Tretji del bo posvečen posameznim študijam primerov teh fenomenov v lokalnem in globalnem okolju.
2	Študije seksualnosti	Študenti_ke spoznavajo študije seksualnosti kot v svetu uveljavljeno interdisciplinarno akademsko in raziskovalno področje, ki se ukvarja s preučevanjem različnih fenomenov s področja seksualnosti, širokim spektrom vedenj in procesov, ki vključujejo družbene, kulturne, politične in zgodovinske vidike seksualnosti. Predmet temelji na neesencialistični teoretski refleksiji seksualnosti in z njo povezanih družbenih fenomenov ter posveča posebno pozornost analizi različnih družbenih hierarhičnih razmerij, ki se formirajo in reproducirajo v polju seksualnosti skozi procese razlikovanja ter privilegiranja določenih seksualnih praks in identitet na eni strani ter na drugi strani izključevanja in stigmatiziranja tistih izven normativnih okvirov. Fokus je tudi na analizi politično in družbeno subverzivnih vidikov različnih seksualnih (sub)kultur/manjšin. Poglavitne teme: družbene teorije seksualnosti (sociološke, feministične, queer teorije, transspolne študije ipd.); moderna zgodovina seksološkega raziskovanja (od 19. stoletja do danes); metodologija seksološkega raziskovanja; komercializacija seksualnosti (pornografija, seksualno delo ipd.); seksualnost in popularna kultura (medijske reprezentacije); medikalizacija seksualnosti; seksualnost in reprodukcija (nove reproduktivne tehnologije); razmerje spol-telo-seksualnost; seksualna politika, seksualno in intimno državljanstvo in položaj seksualnih manjšin.
3	Religije in kulture v 21. stoletju	Predmet bo predstavil temeljne sodobne diskusije o religiji v sodobni družbi, pri čemer bo izhajal iz teorij religije, kulture in družbe, kot jih razvija religiologija (predvsem sociologija religije, zgodovina religije in primerjalna religiologija). Izhodišče bodo klasične in sodobne teorije religije, kulture in družbe, osredotočili pa se bomo na diskusije o religiji in kulturi, religiji in državi, religiji in politiki, religiji v javni sferi, religiji in pravu (človekovih pravic), religiji in medijih ter religiji in izobraževanju, kot se razvijajo po 11. septembru 2001.
4	Filmske študije in	Predmet uvaja študente v različne pristope k preučevanju filmov. Ti vključujejo analizo institucionalnih kontekstov

	praktikum snemanja filma	razvoja filmske industrije, filmskega jezika, alternativ klasični hollywoodski naraciji (umetniški film, feministična protikinematografija, tretji film ipd.), ideologije v filmu in različnih pomenskih osi, okoli katerih so filmi najpogosteje strukturirani (filmski žanri, zvezde in avtorji). Obravnavani so tudi najpomembnejši teoretski okviri, iz katerih je mogoče film kot kulturno obliko misliti v širših okvirih znanstvene razlage (avtorski strukturalizem, poststrukturalizem, Deleuze, psihoanaliza, feminizem in podobno). V okviru seminarja se študentje naučijo snemati in montirati lastne krajše filmske izdelke.
5	Kognitivne študije glasbe	Glasbo bomo obravnavali s pozicije kognitivne družboslovne znanosti. Zanimalo nas bo, zakaj je glasba kulturna univerzalija (ima evolucijsko adaptivno funkcijo ali je zgolj stranska posledica adaptacije na neko drugo univerzalno človeško lastnost). Analizirali bomo tudi lastnosti glasbe kot jezika in glasbeni prostor, v katerem se udejanja. V drugem sklopu predavanj bomo analizirali sodobni glasbeni prostor, ki se oblikuje s tehnološkimi spremembami, glasbeno industrijo, množičnimi mediji in trgov kulturnega blaga.
6	Kulture nasilja	Predmet je usmerjen v spoznavanje vseh oblik nasilja – fizičnega, simbolnega in systemskega – in preizpraševanju ustaljenih paradigem o obratni sorazmernosti povezave med nasiljem in t.i. civilizacijo. Anatropološka in/ali medkulturna evidenca bo relativizirala uveljavljena akademska stališča o nasilju, človekovi agresivnosti, nasilnih konfliktih ipd. Nasilje analiziramo kot družbeni, kulturni in medijski fenomen, ki je v sodobnih družbah kot t.i. družbah spektakla osvobojen moralnih sodb in služi za motiv literarni produkciji, popularni kulturi, produkciji zabave. Teme: konceptualno razločevanje med različnimi oblikami nasilja; genealogija nasilja v zahodni sociološki in politični znanosti; socialnoantropološki premisleki o nasilju; nasilje politične korektnosti; nasilje v kontekstu morale in etike; nasilje onkraj moralnofilozofskih razmišljanj – estetika groznega, popularna kultura, zabava.
7	Sodobna književnost in družbene ideologije	Predmet kritično prikazuje družbene, politične in gospodarske silnice v Evropi od druge polovice 19. stoletja naprej, ki so oblikovale pogoje za nastanek modernizma kot posebne stilske formacije. Avtonomna ustvarjalna imaginacija, kakršno je zagovarjala in uveljavljala romantična literarno-kulturna šola, se je izoblikovala v kontekstu rastoče industrijalizacije, urbanizacije in nacionalne zavesti. Zato se je bila književna skupnost prisiljena soočiti z družbenimi ideologijami, ki v modernem zahodnem svetu prevladujejo v javni sferi. Ne glede na to, ali gre za ideologije eskapizma in akradijske skladnosti ali pa za mesijanski nacionalizem in socialni darvinizem, za levičarski internacionalizem ali meščanski kozmopolitizem, za anarhizem ali komunizem, za fašizem ali klerikalizem, so vsaka zase, pogosto pa v medsebojnem konfliktu, odmevale v literarnih delih, gibanjih in podpornih svetovih v republiki književnosti. Te odmeve izpostavimo v posameznih reprezentativnih delih, nato pa jih analiziramo v socialno-zgodovinskem okviru, pri čemer posebej poudarjamo metropolitansko razsežnost modernega izkustva in njegove reprezentacije v književnih opusih avtorjev, ki segajo v evropsko in slovensko književno tradicijo, od Franca Kafke do Ivana Cankarja, od Charlesa Baudelairea do Srečka Kosovele.
8	Balkanske študije	Predmet je sestavljen iz štirih delov. V prvem bo definirano področje Balkana skozi šest glavnih pogledov: zemljepisnega, zgodovinskega, političnega, kulturnega, socialno-psihološkega in simbolnega. V drugem delu bodo

		predstavljene metodološke specifike raziskovanja Balkana. V tretjem bo podrobno in kritično analizirana ideologija balkanizma ter njene konkretne posledice. Četrty del bo namenjen longitudinalnem pregledu balkanske zgodovine, s posebnim poudarkom na zadnjih dveh stoletjih.
9	Multikulturalizem	<p>Predmet je usmerjen v konceptualne razjasnitve osnovnih kategorij in teoretskih razhajanj, do katerih prihaja med različnimi teoretskimi pristopi in avtorji (kultura, civilizacija, globalizacija, transkulturalizem, multikulturalizem, kulturni determinizem, kulturni pluralizem, interkulturalizem, kulturni relativizem itd.). Kritično ovrednotenje konceptov multikulturalizma in multikulturnih praks bo izhajalo iz problematiziranja in zavračanja stereotipnih in etnocentričnih predstav o homogenih (etničnih/nacionalnih) kulturah ter iz paradigme kulturne heterogenosti in zaščite kulturne različnosti na temeljih kulturnega relativizma.</p> <p>Namen predmeta je vzpostaviti multidisciplinaren pristop k razumevanju kulturnih/civilizacijskih razlik v kontekstu sodobnih migracij in ambivalentnosti globalizacijskih procesov, ki lahko konstruktivno utemeljujejo policentrični kulturni/civilizacijski prostor ali/in izhajajo iz monističnih (npr. evropocentričnih) in avtokratičnih načel.</p> <p>Teme: kulture/civilizacije, multikulturalizem, etnocentrizem, evropocentrizem, rasizem, kulturni determinizem, načelo enakosti v multikulturni družbi.</p>
10	Estetika in kulture okusa	<p>Pri predmetu Estetika in kulture okusa gre za analizo ključnih klasičnih tekstov estetske teorije umetnosti in njihove aplikacije na vprašanje sodobnega estetskega okusa. Njihov začetek sega k Platonu, predvsem njegovemu dvoumnemu, mestoma sovražnemu odnosu do umetnosti (Država, Zakoni, Sofist). Aristotlova Poetika po drugi strani predstavlja bolj benovelenten odnos do umetnosti, v njej pa je umetnost vendarle razmejena od pravih filozofskih problemov. Predmet, dalje, predvideva branje ključnih tekstov nemške klasične filozofije na temo umetnosti: od Kanta prek Schellinga do Hegla, ki tvorijo korpus tekstov tradicionalne estetske teorije. V nadaljevanju in sklepnem delu predmeta gre za to, da se vsebino pripelje do klasičnih modernističnih avtorjev (Nietzsche in Heidegger), še zlasti pa do tistih teoretikov, ki so tematizirali nastop modernističnega preloma v umetnosti 20. stoletja (Adorno in Benjamin).</p>
11	Kulture prehranjevanja	<p>Pomen prehranjevanja presega zgolj biološko nujnost in hrana kot kulturna praksa nosi celo vrsto tako ozaveščenih, neredko pa tudi jedcu prikritih pomenov. Kaj jemo in česa ne, ni odvisno zgolj od biološke užitnosti konkretnega živila, temveč od zelo širokega in nadvse kompleksnega sklopa širših kulturnih dejavnikov. Poleg tega, kaj jemo, je pomemben tudi način, kako jemo. S hrano je povezana vrsta predstav, mitov in tabujev, med katerimi imajo nekateri korenine v (ne)užitnosti konkretnih sestavin, vrsta drugih pa predvsem vzpostavlja in/ali odraža širše kulturne pomene. Človekovo prehranjevanje je torej vsaj v tolikšni meri kot od naravnih danosti odvisno od kulturnega konteksta. Posameznikov okus je nujno kulturno pogojen in umeščen v konkretne družbene odnose. Zato hrana nikoli ni »samo hrana«, torej biološko hranilo za človekovo fizično delovanje, temveč zmeraj simbolizira mnogo več in je nujno vpeta v družbena razmerja moči, hierarhije, v procese vključevanja in izključevanja ...</p>
12	Performativno v	Predmet analizira diskurzivne skladnosti med performativno umetnostjo in teorijo, zasleduje performativni obrat, ki

	umetnosti in teoriji	<p>je zaznamoval obe disciplini in izrisuje analogije med vsakovrstnim uprizarjanjem, tudi teoretskim. Humanistična teorija in performativna umetnost sta interpretirani kot utemeljeni na skupnih podmenah, zanašujoč se na iste koncepte. Predmet preučuje, kako obe delujeta angažirano, preizprašujeta enake dileme, imata opravka z istim medijem, tj. telesom. Z njuno hkratno obravnavo kažemo, da se obe nahajata na pragu, nenehno v stanju vmes: med aktivnostjo in pasivnostjo, avtorjem in publiko, javnim in zasebnim, moškim in žensko, naravo in kulturo. Telo je interpretirano kot medij, na katerem se manifestira tisto, kar ni dostopno preko jezika, najsi bo razpoka v neki teoretski paradigmi poimenovana presežek ali pač manko.</p> <p>Teme: utelešenje, dogodek in dogodkovnost, prezenca, nasilje, seksualnost, biopolitika, performativni obrat, etika in estetika upora, liminalnost</p>
--	----------------------	--